

Bobik – roślina białkowa

Bobik wyróżnia się wysokim potencjałem plonowania i najwyższym plonem białka z hektara w porównaniu do innych roślin strączkowych. W warunkach przyrodniczych województwa podlaskiego, na glebach zwięzłych, powinien stanowić znaczącą pozycję w strukturze zasiewów

Bobik spełnia bardzo ważną rolę w zmianowaniu roślin, zwłaszcza o dużym udziale zbóż z uwagi na korzystne właściwości fitosanitarne i strukturotwórcze gleby. Pozostawia dużo resztek poźniwnych, poprawia właściwości fizykochemiczne i biologiczne gleby. Ze względu na wysoką zawartość białka w nasionach (25-30%), stanowi dobry komponent do mieszanek z innymi paszami gospodarskimi.

Wymagania klimatyczno-glebowe

Bobik ma duże wymagania wodne. Wytrzymuje wiosenne chłody i przymrozki, nawet do -8°C . W okresie od tworzenia pąków kwiatowych do dojrzewania nasion wymaga dużo światła i ciepła, jest wrażliwy na suszę. Ujemnie reaguje zarówno na brak, jak i nadmiar wody w glebie. Ma duże wymaganie glebowe i pokarmowe. Najlepiej plonuje na glebach gliniastych, czarnoziemach i czarnych ziemiach. Do uprawy nadają się gleby klas III, a także klas IVa, o ile są w dobrej kulturze i dostatecznie wilgotne. Nie nadają się gleby piaskowe, podmokłe, o nieuregulowanych stosunkach wodnych i powietrznych. W miarę możliwości należy unikać uprawy bobiku w sąsiedztwie pól, na których były i są uprawiane motylkowe wieloletnie, buraki nasienne lub przemysłowe.

Stanowisko w zmianowaniu

Najbardziej gospodarczo uzasadnione jest umieszczenie w płodozmianie bobiku po zbożach w 3-4 roku po oborniku. Szczególnie cenne jest zastosowanie bobiku w zmianowaniach o dużym udziale zbóż, gdyż ogranicza występowanie chorób podstawy źdźbła. W zmianowaniu najlepiej stosować bobik jako „przerywnik” zbożowy, a więc między kolejnymi zbożami. Poprawia bowiem strukturę i właściwości fitosanitarne gleby. Siejąc bobik po zbożach silnie zachwaszczonych należy już w zespole uprawek poźniwnych nasilić walkę z chwastami. Po sobie i innych roślinach motylkowych nie powinno się go uprawiać wcześniej niż po 4-5 latach.

Uprawa roli

Do przyorania ścierniska używamy pługów i bron talerzowych. W celu przeciwdziałania zachwaszczeniu, po przyoraniu ścierniska pole natychmiast bronujemy 2-krotnie w odstępach dwutygodniowych. Bronowanie wykonuje się w momencie ukazywania się chwastów na powierzchni gleby. W stanowiskach zaperzonych zadaniem uprawy poźniwnej jest zniszczenie chwastu. Przed zimą wysiewamy nawozy fosforowo-potasowe i wykonujemy orkę przedzimową na głębokość pełnej warstwy ornej (30 cm). Wiosną uprawę rozpoczynamy włókowaniem lub bronowaniem pola jak najwcześniej. Po wysianiu nawozów azotowych, ewentualnie fosforowo-potasowych, spulchniamy glebę do głębokości 8-10 cm.

Nawożenie mineralne

Bobik najlepiej plonuje na glebach o pH powyżej 5,6, optymalna kwasowość gleby dla bobiku to 6,5-7,0. Na glebach kwaśnych należy wykonać wapnowanie zgodnie z zaleceniami nawozowymi. Bobik wymaga obfitego nawożenia fosforem i potasem. Wysokość dawek zależy od zasobności gleby, wysokości planowanego planu i od rodzaju kompleksu glebowego. Dawka fosforu i potasu dla kompleksu żytniego bardzo dobrego (4) i średniej zawartości tych składników wynosi 100 kg P_2O_5 /ha i 160 kg K_2O /ha. Niezbędne jest również zastosowanie dawki startowej azotu (30 kg N/ha). Taka ilość azotu pokrywa zapotrzebowanie bobiku na ten składnik do momentu rozpoczęcia przez roślinę symbiozy z bakteriami brodawkowymi, które w późniejszym okresie wzrostu bobiku wiążą wolny azot z powietrza. Ponadto zmniejsza straty w plonie spowodowane żerowaniem larw oprzędzika. Ważnym czynnikiem decydującym o efekcie symbiozy jest zaprawianie nasion Nitraginą dla bobiku.

Siew

Do siewu stosujemy odmiany bobiku zarejestrowane w naszym wojewódz-

twie. Pamiętajmy, aby były to nasiona kwalifikowane. Wysiewamy jak najwcześniej, jak tylko można wjechać na pole z narzędziami. Opóźniony siew obniża plony nasion, opóźnia dojrzewanie i zwiększa podatność na choroby, pogarsza warunki zbioru. Optymalne zagęszczenie roślin na glebach średnio zasobnych w składniki pokarmowe i dobrze uwilgotnionych powinno wynosić 45-50 roślin/ m^2 . Norma wysiewu nasion wynosi 230-250 kg/ha. Przy opóźnionym terminie siewu ilość wysiewu zwiększa się o 10% biorąc pod uwagę warunki siedliskowe. Optymalna głębokość siewu wynosi 8-10 cm, a rozstawa rzędów 20-30 cm.

Pielęgnacja i ochrona roślin

Długi okres wschodów, powolny rytm rozwojowy i małe zagęszczenie roślin bobiku sprzyja silnemu zachwaszczeniu plantacji. W okresie od siewu do wschodu zaleca się dwukrotne bronowanie w poprzek rzędów lub na ukos w celu zniszczenia chwastów i ewentualnie skorupy glebowej. Nie wolno bronować w fazie wschodów, aby nie uszkodzić młodych roślin bobiku. Choroby i szkodniki zwalczamy zgodnie z zaleceniami ochrony roślin obowiązującymi na dany rok.

Zbiór

Najkorzystniejszy jest zbiór kombajnem, który rozpoczyna się wówczas, gdy strąki są czarne, a nasiona twarde o zawartości około 22% wody. Jeśli pogoda nie sprzyja i dojrzewanie opóźnia się, można zastosować środki chemiczne przeznaczone do desykcji według zaleceń ochrony roślin obowiązujących na dany rok. Przy nieodpowiednim dosuszaniu okrywa nasienna bobiku łatwo marszczy się i pęka, takie nasiona nie nadają się jako materiał siewny.

Aby zwiększyć zainteresowanie uprawą roślin strączkowych i motylkowych drobnonasiennych, co roku wzrastają stawki płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego.

Maria Siemieniako